خبر روز

معرفی هیات داوران ۱۵ نفره جشنواره فیلم رشد

به‌جز اعلام نام شفیع آقامحمدیان به‌عنوان رئیس هیات داوران پنجاه و دومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم‌های علمی، آموزشی و تربیتی رشد، اعضای هیات داوران این رویداد هم معرفی شدند. آقامحمدیان که ریاست هیات داوران جشنواره رشد را به‌عهده دارد، فارغ‌التحصیل کارگردانی سینما و تئاتر از دانشکده سینما تئاتر دانشگاه هنر است و به‌عنوان کارگردان فیلم‌هایی چون مروارید سیاه، روی خط مرگ و تلفن را در کارنامه دارد. هادی محمدیان (کارگردان فیلم‌هایی چون شاهزاده روم و فیلشاه)، شهرام حیدریان (کارگردان آثاری چون سیکل و مشعل المپیک) و پروین تجوید (انیماتور)، هیات داوران بخش پویانمایی جشنواره فیلم رشد هستند. مهدی عظیمی میرآبادی (تهیه‌کننده و مدرس دانشگاه)، جمشید بیات (کارگردان و تهیه‌کننده سینمای مستند) و مهناز مظاهری (فیلمنامه‌نویس و کارگردان و سازنده مجموعه تلویزیونی آن‌سوی چهره‌ها هم داوری آثار مستند کوتاه و بلند این دوره جشنواره را به‌عهده دارند. سیدمحمدرضا خردمندان، مهدی فیوضی، انسیه شاه‌حسینی، حبیبا... بهمنی، جواد رمضان‌نژاد و محسن جسور هم داوران بخش فیلم‌های داستانی پنجاه و دومین دوره جشنواره فیلم رشد هستند. پرویز فارسیجانی، محسن جسور و میرعباس خسروی‌نژاد هم داوری آثار بخش معلمان و دانشجومعلمان و بخش دانش‌آموزان فیلمساز را برعهده دارند.

آیا عصر طلایی بزرگ‌ترین انیمیشن‌ساز جهان به پایان رسیده؟

«دنیای عجیب» میخ تابوت والت‌دیزنی

کیکاوس زیاری
گروه فرهنگ و هنر

شکست فجیع تجاری «دنیای عجیب» تازه‌ترین انیمیشن رایانه‌ای کمپانی والت‌دیزنی در جدول گیشه نمایش سینماهای آمریکای شمالی و بقیه کشورهای دنیا، تنها یک شکست معمولی و کوتاه‌مدت نیست. بنا بر ارزیابی تحلیلگران اقتصادی سینما، این یک شکست استراتژیک به معنی پایان دوران طلایی موفقیت‌های کلان فیلم‌های کارتونی این کمپانی قدیمی است. منتقدان سینمایی می‌گویند این شکست تاریخی زمانی اهمیت بسیار زیاد پیدا می‌کند که متوجه باشیم محصولات انیمیشنی این کمپانی برای دهه‌های متوالی موفق‌ترین فیلم‌های کارتونی تاریخ سینما بودند و معمولا هیچ‌یک از کمپانی‌های رقیب والت‌دیزنی در زمینه تولید انیمیشن و کسب موفقیت‌های مالی و انتقادی برای آنها، به گرد پای محصولات این کمپانی هم نمی‌رسیدند. استقبال نکردن تماشاگران سینما از کار جدید کمپانی والت‌دیزنی، در دنباله استقبال نشدن از کارتون‌های این کمپانی در چند سال اخیر است. فروش بسیار پایین افتتاحیه دنیای عجیب در حقیقت میخ تابوت موفقیت محصولات انیمیشنی کمپانی را زد و به اعتقاد اهل فن، نقطه پایان فعالیت‌های موفق انیمیشنی والت‌دیزنی را شکل داد.

شکست سنگین در جدول گیشه نمایش

در تعطیلات سه روز آخر هفته که با جشن روز شکرگزاری همراه بود و جدول گیشه نمایش سینماهای آمریکای شمالی را با تعطیلاتی پنج روزه طرف کرد، دنیای عجیب به فروش بسیار کم ۱۸میلیون دلاری (فروش سه روز آن ۱۲میلیون دلار بود) رضایت داد. تا قبل از اکران عمومی این اکشن ماجراجویانه، تحلیلگران در داخل کمپانی والت‌دیزنی افتتاحیه‌ای حدود ۴۰میلیون دلاری برای فیلم پیش‌بینی می‌کردند. با رقم افتتاحیه ۱۲میلیون دلاری دنیای عجیب، مدیران والت‌دیزنی شاهد بدترین فروش افتتاحیه یکی از محصولات سینمایی‌شان (و نه فقط کارتونی) در دوران معاصر بوده‌اند. حتی در دوران کرونا که مردم میل چندانی برای حضور در سالن‌های سینما نداشتند، نسخه جدید «داستان وست‌ساید» توانست با افتتاحیه‌ای ۱۱میلیون دلاری نمایش عمومی‌اش را آغاز کند.

مقایسه دنیای عجیب با «انکانتو» و «لایتیر» می‌تواند نمایی بهتر و روشن‌تر از داستان ارائه کند.

عمومی فیلمی است که می‌خواهد تمام اعضای خانواده را از پیر تا جوان و کودک به داخل سالن سینماها بکشاند. ادعای والت‌دیزنی هم همیشه این بوده که محصولاتش برای تمامی افراد خانواده است و هیچ رده‌بندی سنی ندارند. با این اوصاف، وقتی فیلم خانوادگی کمپانی در زمانی که جمع خانواده میل و قصد حضور در سالن سینما را دارد، چه معنی می‌تواند داشته‌باشد و با خودش حامل چه پیامی است؟ این تحلیلگر باسابقه، بحث‌های مربوط به مشکلات کرونا و پساکرونا را در رابطه با شکست دنیای عجیب قبول ندارد و ادامه می‌دهد:« بله، من هم قبول دارم که تاثیرات منفی کرونا هنوز وجود دارد و بخشی از فعالیت‌های اقتصادی را تحت تاثیر خود قرار داده‌است. این تحلیل درستی است که ما هنوز در حال بازسازی ناشی از کرونا و تلاش برای تطبیق دادن خودمان و فعالیت‌های‌مان با دوران بعد از فروکش کردن این بیماری مهلک هستیم. با وجود این، نمی‌توان کرونا را بهانه کرد و شکست سخت تجاری دنیای عجیب و استقبال نکردن مردم از آن را به این بیماری ربط داد. دو دلیل این ادعا را رد می‌کند؛ اول این‌که انیمیشن‌های والت‌دیزنی در چند سال اخیر و حتی قبل از دوران کرونا هم نتوانسته‌اند موفقیت‌های کلان مالی و انتقادی تولیدات قبل از خود را تکرار کنند و رقم‌های فروش جدول گیشه نمایش سند اثبات این مسأله هستند. نکته دوم هم این است که همه ما شاهد موفقیت‌های بالای بسیاری از محصولات سینمایی در یک سال بعد از فروکش کردن کووید-۱۹ بوده‌ایم.

اگر قرار بود تاثیرات منفی کرونا در دوران بعد از عادی شدن اوضاع همچنان بر میزان فروش فیلم‌ها سنگینی کند، پس این فیلم‌ها هم نباید به چنین موفقیت‌های بالایی دست پیدا کنند. این دو نکته ادعا و تحلیل‌ها در این زمینه که گناه فروش اندک دنیای عجیب به گردن کووید-۱۹ است، رد و باطل می‌کند.» نکته دیگری که بقیه تحلیلگران اقتصادی روی آن انگشت می‌گذارند، موفقیت مالی بقیه فیلم‌هایی است که طی هفته‌های اخیر توانسته‌اند گروه‌های مختلف تماشاگران را به داخل سالن‌های سینما بکشانند. همین تحلیلگران با اشاره به فروش پایین افتتاحیه دنیای عجیب، از یک ضرر مالی کلان ۱۰۰میلیون دلاری برای مدیران کمپانی والت‌دیزنی صحبت می‌کنند. ظاهرا با آن‌که دیزنی پلاس با پخش اینترنتی این انیمیشن می‌تواند بخشی از ضرر و زیان مربوط به شکست فجیع تجاری آن در جدول نمایش سینماها را جبران کند، سود حاصل از پخش تلویزیونی، اینترنتی، استریم و حتی اسباب‌بازی‌های آن به اندازه کافی زیاد و بالا نیست که بتواند ضرر ۱۰۰میلیون دلاری کمپانی را جبران کرده و پوشش بدهد. مدیران والت‌دیزنی زمان تولید فیلم به هزینه کلان ۱۸۰میلیون دلاری تولید آن اشاره می‌کردند و این رقم، پولی را که برای تبلیغات فیلم در سطح جهانی صرف شده، دربرنمی‌گیرد. گفته می‌شود برای تبلیغات و بازاریابی دنیای عجیب چیزی نزدیک به ۴۵میلیون دلار هزینه شده‌است.

گفته می‌شود ۱۸۰ میلیون دلار برای ساخت فیلم هزینه شده و میلیون‌ها دلار هم خرج بازاریابی و تبلیغات شده‌است

این رقم بالای تولید و تبلیغات باعث طرح این پرسش از سوی اهل فن شده که چرا کمپانی‌های فیلمسازی در دورانی که هنوز اطمینان کامل از حضور و استقبال مردم از فیلم‌های روی پرده حاصل نشده‌است، چنین ولخرجی‌های بی‌معنی و غیرعاقلانه‌ای می‌کنند. روی هر دو انیمیشن در ایام تعطیلات جشن شکرگزاری روی پرده سینماهای آمریکای شمالی رفتند و به افتتاحیه‌های بالای ۴۰میلیون دلاری دست پیدا کردند.

رد ادعای کرونا زدگی

پل درگارابدیان، تحلیلگر سرشناس جدول گیشه نمایش سینماها که هر هفته از نزدیک رقم فروش فیلم‌ها و میزان موفقیت یا ناکامی آنها را دنبال می‌کند، بر این باور است که دوران طلایی انیمیشن‌های کمپانی والت‌دیزنی به سر رسیده‌است. به گفته او: «به صورت طبیعی این زمان از سال ارائه یک محصول خانوادگی از والت‌دیزنی، چیزی است که قابلیت کشاندن صدها هزار تماشاچی به داخل سالن‌های نمایش را دارد و بیشتر که این‌چنین بوده‌است.

تعطیلات روز شکرگزاری و جشنی که مردم برای پایان سال و آماده شدن برای خوشامدگویی به سال جدید می‌گیرند، بهترین زمان برای اکران عمومی فیلمی است که می‌خواهد تمام اعضای

صحبت اهل فن بیشتر با کمپانی والت‌دیزنی است که چند سالی است به صورت مداوم شکست تجاری غیرقابل باور فیلم‌های کارتونی‌اش را در زمان اکران عمومی تجربه می‌کند.

تحریم آسیایی دخیل در شکست والت‌دیزنی

دنیای عجیب به جز آمریکا در ۴۳ کشور کوچک و بزرگ دیگر دنیا هم اکران شده‌است. البته دو کشور روسیه و چین در بین این کشورها قرار ندارند. اگر روسیه را کنار بگذاریم که جدول گیشه نمایش آن معمولا با فروش‌های کلان موردپسند هالیوود همراه نیست، چین ظرفیت یک بازار قوی برای بلاک‌باسترهای هالیوودی را داشته و دارد. تنش‌های جغرافیایی و سیاسی، دنیای عجیب را از حضور در این دو بازار بین‌المللی محروم کرده‌است. در عین حال، کشورهای منطقه خاورمیانه و کمی دورتر از آن در مالزی و اندونزی هم فیلم اجازه نمایش عمومی به فیلم را نداده‌اند. این کشورهای مسلمان به دلیل وجود یک‌شخصیت همجنس‌خواه در داستان فیلم، مخالفت‌شان با اکران عمومی آن را اعلام کرده و گفته‌اند این موضوع با فرهنگ جامعه و آموخته‌های مذهبی همگونی ندارد. قبل از این هم این کشورها اکران عمومی لایتیر را به همین دلیل، ممنوع اعلام کرده‌بودند. تحلیلگران اقتصادی سینما هم عقیده دارند بخشی از دلیل استقبال نکردن تماشاگران آمریکایی از دنیای عجیب همین موضوع و حضور شخصیتی همجنس‌خواه در داستان آن است./ورایتی

مکث

هشدار قرمز

حتی انکانتو و لایتیر که افتتاحیه‌هایی بالاتر از دنیای عجیب داشتند، با فروش‌های کلی جهانی ۲۵۶ و ۲۲۶ میلیون دلاری به اکران عمومی‌شان خاتمه دادند. مقایسه این رقم‌ها با رقم فروش جهانی ۶۰۰ تا ۸۰۰ میلیون دلاری (و در رابطه با برخی کارتون‌ها با رقم‌هایی بسیار بالاتر) انیمیشن‌های یک دهه قبل کمپانی، می‌توان پی برد که اوضاع برای واحد انیمیشن والت‌دیزنی چقدر خراب است. این شکست‌های پی در پی متعلق به کمپانی‌ای است که در دوران تولید انیمیشن‌های دستی هیچ رقیبی در بین همکارانش نداشت و در زمانی که تولید انیمیشن‌های رایانه‌ای رونق گرفت و رقبا توانستند به فناوری این نوع فیلمسازی دست پیدا کرده و تولید انیمیشن‌های‌شان را گسترش دهند و به موفقیت‌های خوبی هم برسند، باز هم کمپانی والت‌دیزنی حرف اول را در تولید محصولات کارتونی می‌زد. دیوید او گراس که در رابطه با وضعیت فروش فیلم‌ها در جدول گیشه به رسانه‌ها مشاوره می‌دهد، تحلیل خود را این‌گونه ارائه می‌کند:« با توجه به استانداردهای انیمیشن‌های والت‌دیزنی، این افتتاحیه‌ای ناامید کننده است. گفته می‌شود ۱۸۰ میلیون دلار برای ساخت فیلم هزینه شده و میلیون‌ها دلار هم خرج بازاریابی و تبلیغات شده‌است. خب، دنیای عجیب چقدر باید فروش کند تا بتواند این رقم دور از انتظار را به‌دست بیاورد؟ آیا فیلمی که با چنین افتتاحیه ضعیفی کارش را شروع کرده، می‌تواند در ادامه و تا پایان زمان نمایش عمومی به فروشی ۴۰۰ میلیون دلاری برسد؟ مطمئنا خیر. تازه اگر به این رقم فروش دست پیدا کند، تازه رقم هزینه‌های تولید خود را تامین کرده و خبری از سود نیست. این یک هشدار قرمز برای کمپانی والت‌دیزنی است. ظاهرا مردم دیگر روی خوش به تولیدات این کمپانی نشان نمی‌دهند.»

درنگ

هجو کمدی وار هالیوود

آدم افتاده» یک کمدی اکشن اجتماعی با پس‌زمینه هالیوود و روابط پیچیده و سوداگرانه درونی آن است که با نگاهی انتقادی به سیستم استودیویی هالیوود، چند روزی است که جلوی دوربین رفته.

این کمدی سیاه در کنار بحث پیرامون دروغگویی‌های هالیوودی، قصد دفاع از قشر رنگین‌پوست جامعه آمریکا را هم دارد و به همین دلیل، وینستون دوک هم به جمع بازیگران اصلی آن پیوسته است.

رایان گاسلینگ، بازیگر جوان و مستقل سینما که متخصص بازی و حضور در درام‌های اجتماعی نامتعارف و مستقل است، نقش اصلی آدم افتاده را (که می‌توان آن‌را «آدم پاییزی» هم ترجمه کرد) به عهده دارد. امیلی بلانت و آرون تیلور جانسن از دیگر بازیگران مهم این کمدی تلخ هستند.

فیلمنامه با نگاهی به داستان یک مجموعه تلویزیونی موفق و پربیننده دهه۸۰ میلادی نوشته شده است. لی میجرز، چهره مطرح آن دوران (که تماشاگران ایرانی او را با مجموعه «مرد شش میلیون دلاری» به خاطر می‌آورند) نقش اصلی این مجموعه را بازی می‌کرد.

فیلمنامه نسخه سینمایی باتوجه به شرایط روز جامعه آمریکا نوشته شده و جنبه انتقادی و اجتماعی آن بسیار بیشتر از نسخه تلویزیونی‌اش است.

رایان گاسلینگ در آدم افتاده در قالب شخصیت بدلکاری بی‌باک ظاهر می‌شود که همه‌جا همراه گروه فیلمبرداری است و در صحنه‌های مشکل و خطرناک فیلم، به‌جای بازیگر اصلی و به‌عنوان بدل ایفای نقش می‌کند.

زمانی که بازیگر اصلی زخمی می‌شود، بدلکار به‌جای او جلوی دوربین ظاهر می‌شود تا کاملا نقش این ستاره مشهور را به‌عهده بگیرد. با این حال، ماجراها زمانی وارد تعلیق و طنز می‌شود که خبر می‌رسد ستاره فیلم گمشده وهیچ‌کس اطلاعی از وضعیت او ندارد.

در داستان نسخه سینمایی، دوک در قالب دوست صمیمی بدلکار بازی می‌کند که به‌شدت با تولیدات هالیوودی مخالف است و از دوست بدلکارش می‌خواهد علیه وضعیت سیاهان در جامعه آمریکا موضعگیری کند و پیام رنگین‌پوستان را به گوش اهالی هالیوود برساند. این نقش در نسخه تلویزیونی وجود نداشت و سازندگان نسخه سینمایی، آن‌را به داستان اضافه کرده‌اند.

دیوید لیچ، کارگردان آدم افتاده در رابطه با مضمون آن، چنین می‌گوید:« این روزها فیلم‌های خوب و جذابی تولید و اکران می‌شود که به بررسی مسائل و مشکلات سیاهان می‌پردازد یا درباره جنبه‌های مختلف کاری در هالیوود اظهارنظر می‌کند. بیشتر این محصولات داستان‌های‌شان را به زبانی جدی و خشک تعریف می‌کنند.

آدم افتاده هم گرچه در همین حال و هوا ساخته می‌شود، برای تعریف داستانش از عنصر کمدی و طنز بهره می‌گیرد. باورم این است که تعریف موضوعات جدی از نوع آنچه در فیلم ما مطرح می‌شود، انتخاب یک لحن طنز کمک فراوانی می‌کند تا تماشاگران بهتر و راحت‌تر موضوعات مطرح شده در داستان را بپذیرند. نسخه تلویزیونی بیشتر بر بخش اکشن و ماجراجویی داستان تکیه داشت و تلاش نسخه سینمایی این است که شفاف‌تر و شیرین‌تر باشد.» /ورایتی

زادروز

تازه چه خبر وودی جان؟

علی رستگار: می‌دانید یکی از بهترین خبرهای امسال برای علاقه‌مندان سینما چه بود؟ تکذیب خبر خداحافظی وودی آلن! وقتی اواخر شهریور رسانه‌ها به نقل از یک روزنامه اسپانیایی و از زبان وودی آلن نوشتند که «زنبور ۲۲» پنجاهمین فیلم این فیلمساز، آخرین اثر سینمایی کارنامه‌اش است و او دیگر فیلمی نخواهد ساخت، ضمن مرور همه طنازی‌های استاد و دستپاچگی و تته‌پته کردن‌هایش در قالب نقش‌های ماندگارش از بوریس گروشنکو در «عشق و مرگ» و آلوی سینگر در «آنی هال» تا لئونارد زلیگ در «زلیگ» و ول وکسمن در «پایان هالیوودی»، یک غم و دلتنگی سینمایی بدون وودی آلن وجودمان را فراگرفت اما با خبر تکذیب وودی، امیدها دست‌کم برای چند صباحی دیگر زنده ماند، به‌ویژه وقتی وودی را با آن عینک و کلاه همیشگی در این روزها و پشت‌صحنه فیلم جدیدش در پاریس می‌بینیم. خوشتر آن‌که استاد که امروز قدم به ۸۷ سالگی گذاشته، این اواخر با فضای مجازی هم مانوس شده و در لابه‌لای فیلمبرداری، از حال و هوای تولید اثر جدیدش هم پست و استوری می‌گذارد.

فستیوال

مدال گاندی برای فیلم شهاب حسینی

شهاب حسینی که جایزه بازیگری جشنواره فیلم کن را به‌دلیل بازی خوبش در فیلم «فروشنده» در کارنامه دارد، به‌تازگی در جشنواره بین‌المللی فیلم هند ۲۰۲۲ هم موفقیت تازه‌ای را در عرصه جهانی تجربه کرد. در پنجاه و سومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم هند که شامگاه دوشنبه به کار خود پایان داد، فیلم «نرگسی» به تهیه‌کنندگی شهاب حسینی مدال گاندی را به‌دست آورد. این مدال را که از سوی یونسکو اهدا می‌شود، پیام اسکندری، کارگردان فیلم به‌دست آورد. شهاب حسینی علاوه بر تهیه‌کنندگی، یکی از نقش‌های اصلی این فیلم را هم بازی می‌کند. نرگسی تلاش یک فرد مبتلا به سندرم داون را برای پیداکردن عشقی برای ازدواج به تصویر می‌کشد.

به جز فیلم نرگسی، سینمای ایران جوایز دیگری را هم در این رویداد سینمایی به‌دست آورد و نادر ساعی‌ور برای فیلم «بی‌پایان» جایزه بهترین کارگردان جشنواره و طاووس نقره‌ای را دریافت کرد و جایزه بهترین بازیگر مرد هم به وحید مبصری برای همین فیلم تعلق یافت. در پنجاه و سومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم هند که طی ۹ روز برگزار شد، در مجموع ۲۸۰ فیلم از ۷۹ کشور به نمایش درآمد./مهر

پیشخوان

تجدید چاپ ۹ کتاب مرجع سینمایی

۹ کتاب مرجع سینمایی از سوی انتشارات بنیاد سینمایی فارابی تجدیدچاپ شد. جلد اول و دوم کتاب «نما به نما»، «اصول اساسی کارگردانی سینما»، «چگونه مشکلات فیلمنامه‌مان را حل کنیم؟»، جلد اول و دوم «روایت در فیلم داستانی»، «فرهنگ فیلمنامه»، «فیلمنامه‌نویسی پیشرفته» و «چگونگی درک فیلم» عناوین ۹ کتاب مرجع سینمایی هستند که توسط انتشارات بنیاد سینمایی فارابی تجدید چاپ شده‌اند.

نوبت چاپ کتاب‌های سینمایی فارابی از این قرار است: «نما به نما» چاپ دهم، «اصول اساسی کارگردانی سینما» چاپ دوم، «چگونه مشکلات فیلمنامه‌مان را حل کنیم؟» چاپ دوم، جلدهای اول و دوم «روایت در فیلم داستانی» چاپ چهارم، «فرهنگ فیلمنامه، واژگان و اصطلاحات تخصصی برای فیلمنامه‌نویسان» چاپ دوم، «فیلمنامه‌نویسی پیشرفته» چاپ سوم، «چگونگی درک فیلم» چاپ چهارم./تسنیم